

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Francisci Tvrriani Societatis Iesv, Aduersùs Magdeburgenses Centuriatores pro Canonibus Apostolorum, & Epistolis Decretalibus Pontificum Apostolicorum, Libri Quinq[ue]

Torres, Francisco de

Coloniae, 1573

VD16 T 1629

Cap. V. Confutatio eorum, quae Heerbrandus doctor Haereticus
Tubingensis de iustificatione ex fide sola, contra Synodum Tridentinam
scripsit, & quomodò fides sola non tantùm sit daemonum, vt ille ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29685

Confutatio eorum, quæ Heerbrandus doctor Hereticus Tubingensis, de iustificatione ex fide sola contra Synodum Tridentinam scripsit, & quomodo fides sola non tantum sit demonum, ut ille tradit, sed etiam hominum peccatorum dilectione carentium, & quod non amittatur propter peccata mortalia: idq̄ probari pluribus locis scripturæ sanctæ, & auctoritate sanctorum patrum. Item de fiducia, quod ignoranter eam à fide non distinguat: & quæ eius, & spei vis, & quomodo primus motus ad diuinam, sit non fides, sed dilectio. Cap. 5.

Scripsit nupèr quidam vestræ disciplinæ mystagogus, Iacobus Heerbrandus, Tubingensis academix professor, articulo 18. contra Synodum Tridentinam: Non negamus in iustificatione nos simul etiã sanctificari & renouari: nec hoc negamus, nos in iustificatione fidem, spem & charitatẽ accipere: insupèr etiã affirmamus hæc coniuncta esse, & simul fieri. Sed hæc simul iuncta, nostram esse iustitiam coram tribunali Dei, negamus. deindẽ subiungit rationem: Iustitia enim nostra, inquit, constat peccatorũ remissionem, quam sola fides in Christum cõsequitur, iuxta hæc testimonia: Credit Abraam Deo, & reputatum est ei ad iustitiam: & Huic omnes prophete testimonium perhibet, remissionem peccatorum accipere per sermonem eius omnes, qui credunt in eum &c. Si iuxta hæc testimonia & alia similia, sola fides consequitur remissionem peccatorum, nõ debuit dicere Dominus de iustificatione Magdalene, Remissa sunt ei peccata multa, quia dilexit multum: sed, Quia credidit multum: Alios enim magis, alios minus credere, satis declarat, quod Apostoli orabant, dicentes: Domine, adauge nobis fidem: & quod Dominus beato Petro exprobrauit, inquiens: Modice fidei, quare dubitasti? Faciamus ergo, sic Dominum dixisse, Remissa sunt ei peccata multa, quia credidit multum: an, si sic dixisset, de sola fide interpretari deberemus, quasi sola fides Magdalene cõsecuta esset remissionem multorum peccatorum? minimè, sed de fide cum dilectione. Sed vnde hoc probamus? Quia scilicet non dixit Dominus, Quia credidit multum, & si dicere hoc potuisset: sed dixit, quia dilexit multum, ut intelligamus credidisse eam cum multa dilectione. quia ut credere potuit, & non diligere, ita non potuit diligere, quin simul crederet: neq̄ multũ diligere, quin simul multum crederet. Sic igitur cum dicit scriptura, Credidit Abraam Deo, & reputatum est ei ad iustitiam: necesse est, ut perindẽ sit, ac si diceret: Credidit Abraam Deo cum dilectione, & reputatũ est ei ad iustitiam, cum fides, quæ apud Deum valet, illa sit, quæ est *διὰ ἀγάπης ἰσχυρομένη* id est, quæ per dilectionem viget & exercetur, sicut corpus viget & exercetur per animam, sine qua mortuũ est. Quæ autẽ sola fides est, id est, sine dilectione, nihil ad vitam æternã prodest. At negat Heerbrandus huiusmodi fidem solam, id est, sine dilectione, fidẽ hominũ esse, immò dicit esse fidem demonũ. Sed si ita est, cur

Confutatio eorum quæ Heerbrandus doctor Tubingensis nupèr contra Synodum Tridentinam de iustificatione ex sola fide scripsit.
Luc. 7.
Luc. 17.
Matth. 14.

Gene. 15.
Rom. 4.

eur Apostolus in persona sua transfigurauit, quod in epistola ad Corinth.
 de fide sine charitate dixit, Si habuero omnē fidē &c. quo in loco non dixit, *1. Cor. 13.*
 Si habuero fidem, ita vt montes transferam, nē mihi de nescio qua sola fide
 miraculorum interpreteris: sed dixit, Omnem fidem, charitatem autē non
 habuero, nihil mihi prodest? Cur, inquam, nō transfigurauit hæc in perso- *Quod fides for-*
 na dæmonum, si illorum tantū est habere fidem sine dilectione, quam ha- *la, non sit da-*
 bere nō possunt, & quæ facit, vt fides sit virtus Deo accepta: sed potiùs trāf- *monū tantū,*
 figurauit in persona sua? ac rursus si fornicatores, fures, adulteri, & cæteri *sed quod pos-*
 huiusmodi non sunt fideles, id est, non habent fidem, quia peccatis morta- *sit esse in ho-*
 libus amittitur fides, vt idē Heerbrandus art. 20. affirmat, quomodō Apo- *mine sine cha-*
 stolus in epist. ad Corinth. distinguit eos ab ijs, qui sunt foris, qui fidē non *ritate, ex plus*
 habent, si nec isti fidē habent, quia illam amiserunt? Quomodō, inquam, *ribo locis scyio*
 publicos fornicatores, & auaros, atq; idolis seruiētes, malédicos, & ebrío- *ptura sancte*
 sos Apostolus iudicat, eos excōmunicando, idq; quia intūs sunt, vt ipse ait, *demonstratur.*
 nōne de ijs, qui intūs sunt, vos iudicatis? Nam eos, qui foris sunt, Dñs iu- *1. Cor. 5.*
 dicabit. Ergō propter peccata mortalia non amiserūt fidem, alioqui ipsi se
 ex ecclesia eiecissent, sicut hæretici faciunt, qui ab ecclesia recedunt, quia fi-
 dem ecclesiæ dimittunt. Longum esset, immō infinitum, si pergere per scri-
 pturas vellem, & demonstrare, in eis nūquā fidem ad id, de quo agimus,
 laudari, nisi ratione dilectionis, quæ Apostoli testimonio, maior est fide & *1. Cor. 13.*
 spe: & quæ est vinculum perfectionis. quam dilectionē qui non habet, & si *Col. 3.*
 fidem, per quam Deum cognoscimus, habeat, tamen neq; fidem habere vi-
 detur, neq; Deum nōsse. Vndē beatus Ioannes: Qui, inquit, non diligit, non *1. Ioan. 4.*
 nouit Deum: id est, qui non credit Deo cū dilectione, perindē esse videtur,
 vt si non crederet. sunt enim, qui confitentur nōsse Deum, sicut Apostolus
 ait, quod non potest fieri, nisi per fidem: factis autem negant, quod fieri nō *Ad Tit. 1.*
 potest, nisi cū deest dilectio. Idcirco sequens scripturas sanctas beatus
 Ignatius Apostolorum discipulus, in epistol. ad Philadelphenses, Credite,
 inquit, in dilectione. Non est contentus dicere, credite, quia sciebat solam
 fidem, id est, sine dilectione, non esse virtutē Deo placentem: sed dixit, Cre-
 dite in dilectioe. Et sanctus Diadochus episcopus Photices in Epiro, cuius
 cum laude meminit Photius in sua bibliotheca, id est, in libris à se lectis: &
 cuius authoritatem S. Maximus pro testimonio citare solet, cap. 21. de per-
 fectione spiritali: Qui Deum, inquit, diligit, & *γνωσιω πιστιω.* id est, & ger-
 manē credit, idem opera fidei perficit sanctē, & *δι πιστιω μόνω.* id est, qui ve-
 rō credit tantū, idem neq; fidem ipsam, quam habet, videtur habere: leui
 enim mente credit, quippe qui à pondere gloriæ charitatis non exercetur.
 Fides ergō *δι ἀγάπης ἐνεργουμένη τὸ μέγα τῶν ἀρετῶν.* id est, Fides ergō quæ per di-
 lectionem viget & exercetur, summū est in virtutibus. Hactenus Diado-
 chus. Idem rursus c. proximo superiore, id est, 20. Fides (inquit) sine operi-
 bus, & opus sine fide, eodē modo improbatur. Oportet enim fideles fidem
 acta ostendētem, Dño offerre. Nec enim patri nostro. Abraā in iustitiā fides

Iaco. 2.

reputata esset, nisi fructum eius filium suum obtulisset. Haec enim ille. fide ostendentem acta, id est, habentem opera vocauit, beatum Iacobum imitatus, quam Salomon Pro. 12. vocat πιστιμη επι των οργων, id est, fidem ostensam, scilicet ex operibus. sic enim ait, secundum 70. Iustus annuntiabit fidem ostensam. Item Cyrillus Hierosolym. author grauissimus, in Catechesi 15. Non in hoc, inquit, confidas, quod solam lampadem habes, sed custodi illam ardentem: non in hoc solum confidas, quod credis, sed fidem ardentem conserua, ut luceat lux tua coram hominibus per bona opera. Sed quia Lutherani non negant, ut doctor iste Tubingensis testatur, simul esse in iustificatione fidem, spem & charitatem, soli tamen fidei vim iustificandi tribuunt, hanc eorum caecam opinionem sic redarguimus: quia si qui iustificatur, efficitur amicus Dei, sicut scriptum est, credidit Abraham Deo, & reputatum est ei ad iustitiam, & amicus Dei appellatus est: est autem amicitia quaedam unio animae cum Deo, ergo vnde fides accipit vim uniuersam animam cum Deo, inde accipit vim iustificandi: at ex charitate accipit vim uniuersam: si quidem fides & spes, ut ait idem S. Diadochus c. 1. de perfectione spirituali, docent contemnere ea quae videntur: charitas vero, inquit, copulat cum Deo, peruestigans sensu quodam mentis eum, qui videri non potest, ergo ex charitate accipit fides vim iustificandi. Haec est doctrina de fide, quam sancti doctores ex sanctis scripturis didicerunt, quae non a nobis processit, sicut Apostolus ait, nec ad nos solos peruenit, sed ad omnes veteres & sanctos patres: sicut vestra rursus doctrina falsa a vobis processit, & ad vos solos peruenit. Dicam hic tandem, ut hunc locum finiam: si quis quaerit, cur, cum beatus Iohannes epistolae suas tanta cum laude dilectionis repleuerit, & tantum ei tribuat, ut qui eam non habeat, eum dicat non nosse Deum, cum alioqui nosse Deum, proprium sit fidei, id est, cognitionis reuelatae, & cum in omnibus exemplis, quibus fidem Apostolus in epistola ad Hebr. laudibus celebrat, fides

Matt. 5.

cum dilectione iuncta cernatur, ut ego in libello de iustificatione demonstraui, cum illum locum tractarem: tamen soli fidei, vim iustificandi tribuunt Lutherani, & non dilectioni cum fide, aut fidei cum dilectione: cur, inquam, hoc? dicam, si quis scire vult: scilicet, quia facile est credere tantum: credere enim tantum, est, credere leuiter, siue leui mente, ut paulo ante sanctus Diadochus aiebat: credere autem cum dilectione, grauius est & difficilius, & seipsum propter dilectionem Dei negantis. Lutherani vero magistri, ut multos post se abducant discipulos, promittunt, quod facile & leue est. Idem dicendum est de vana eorum fiducia, quae ut eorum fides leuis est, sic quoque spes leuis, leuis item fiducia, quae debet esse spei robor. rursus vero, bona fiducia & fructuosa non est, nec esse potest sine spe sancta, quae ex fide diligens Deum existit. Quia enim diligimus eum, cui credimus, speramus, quod iubet credere: & quia speramus, quod cum dilectione credimus, idcirco per patientiam illud expectamus, sicut Apostolus ait. Ad patienter autem expectandum, fiducia spem roborat. De huiusmodi fiducia loquitur scriptura sancta in

Cur magistri Lutherani, a ratione iustificationis, dilectionem se iunxerunt.

Quod fiducia, quae spem roborat, non potest esse sine spe sancta & spirituali, quae ex fide diligens Deum existit.

Roma. 8.

mul-

multis locis, quos vos Luterani, de sola fiducia, vt locos de fide sancta, de sola fide interpretari soletis. Vnde subiungit idem Heerbrandus: Porro hæc fides, siue fiducia (idem enim esse putat, non intelligens, vt paulò post docebo, quod loquitur) etsi sola nunquam fit, habet tamen adiunctam notitiã omnium articulorũ symboli, & alia quoq; (charitatem, credo, & spem dicere voluit) sola tñ (inquit) iustificat, q; ea sola promissionem gratiæ, & in ea Christum, qui nostra est iustitia, apprehendat, eiusq; merita & obedientiam sibi applicet, &c. Si sola fiducia, siue sola fides, promissionẽ gratiæ apprehendit, non debuit dicere Dñs, Si quis diligit me: sed, Si quis mihi credit: aut, Si quis in me fiduciam habet, sermonem meum seruabit, & pater meus diliget eum: & ad eum veniemus, & mansionẽ apud eum faciemus. Quòd si vos sermonẽ Domini non audetis corrigere, non igitur sola fides, siue sola fiducia promissionẽ gratiæ apprehendit, sed dilectio credetis. Dilectio enim est primus motus mentis ad diuina, vt tradit diuinus Dionysius in primo cap. eccle. Hierarch. non enim credendo tantum, sed diligendo ea, quæ credit, mouetur quis primùm ad diuina præcepta faciẽda, vt cernitur in eo, qui ad fidem venit, vt idem Dionysius describit. Primùm enim audit sermonem de fide: & quia diligit fieri particeps eorum, quæ audit & credit, excitatur ad petendum lauacrum regenerationis: similiter qui post regenerationem peccata admisit, vt Deo reconcilietur, primùm est, vt credat Deo veniam promittenti pœnitentibus: deindẽ, vt diligit hæc veniam: nisi enim veniam diligit, nunquam eam queret, neq; ex corde petet. Dilectio ergo est primus motus mentis ad faciendum, quod idem Dñs ad impetrãdam eiusmodi veniam præcipit. Quare cum tradunt Luteranorũ magistri, credendo tantum, & non, credendo cum dilectione, iustitiam, siue in baptismo, siue in pœnitentia apprehendi, stultè id prætermittunt, quod credentẽ, ceu anima corpus, mouet, vt facientes voluntatẽ Dei, consequamur iustitiam, & amici Dei efficiamur, sicut Dñs dixit: Si quis diligit me, sermonem meum seruabit: deindẽ subiungit, Ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus: iustificauit autem eum, ad quem venit, & apud quem tanq; apud amicum mansit, sicut scriptum est: Credidit Abraham Deo, & reputarũ est ei ad iustitiam, & amicus Dei appellatus est. Ergo dum iustificatur quis, diligit Deũ, & sermonem eius seruat, & non credit solũ. Sed doceamus iam, quod paulò antè promissimus, fidem à fiducia in scriptura sancta distingui. an non distinxit clarè Apostolus, cum in episto. ad Heb. dixit, sint mores sine auaritia, contenti præsentibus: ipse enim dixit, non te deseram, neq; derelinquam: ita vt confidenter dicamus, Dñs mihi adiutor, non timebo, quid faciat mihi homo? respondeant mihi Luterani, & eorũ doctor Tubingenfis, habent ne auari fidem? non, credo, negabũt, nè infinitos diuites de infidelitate condemnent: immò nè Dominum mendacem faciãt, qui dixit, Non omnis, qui dicit mihi, Domine, Domine, intrabit in regnũ cælorũ, vt illi auari, qui in die iudicij, cum exprobrabit eis Dominus, q; mi-

Ioan. 14.

Quòd nõ credendo tantum, sed diligendo ea, quæ credit, mouetur quis primùm ad diuina m̃a faciẽda.

Gene. 15.

Heb. 13.

Matth. 7.

- Matt. 25.* fericordiam pauperibus non tribuerunt, dicturi sunt: Domine, quando te vidimus esurientem, &c. nisi enim fidem habuissent, nunquam dixissent, Domine. Avari igitur fidem habent, non tamen in Deo confidunt, sed confidunt in incerto diuitiarum, sicut Apostolus de eis ad Timoth. scripsit, qui quia fiducia non habent, non possunt dicere, nisi mendose, & conscientia eos redarguente, Dominus mihi adiutor, non timebo, quid faciat mihi homo. idcirco precipit istis Apostolus, ut sint mores sine avaritia, contenti presentibus, ita ut cum fiducia dicant, Dominus mihi adiutor, &c. ergo si non fuerint sic mores sine avaritia, non hoc dicent confidenter, carebunt fiducia. Quare fides horum, teste Paulo apostolo, sine fiducia erit. Quomodo igitur hæc isti confundunt? ut dicant, fides, siue fiducia? Rursus, quod fides non sit fiducia, ex euangelio quoque in Hæmorrhoiissa intelligi potest. dicebat (inquit) intra se, si tetigero tantum vestimentum eius, salua ero: hæc erat fides, cui Dominus testimonium tribuit, cum dixit, fides tua te saluam fecit. Cogitare enim quod esset sananda, tacta fimbria vestis Domini, & in hac assensioe fixam esse, antequam se sanata videret, nihil aliud erat, quam credere hoc: sed quia metum quendam, ut ait Theophylactus, conceperat, quasi furata esset donum, qui quidem metus fidem eius debilitabat, iussit ei Dominus habere fiduciam. fiducia enim, quæ pars fortitudinis est, metum, qui quodammodo, sicut S. Thomas ait, spei contrarius est, expellit. quod si fides & fiducia idem erant, quid opus erat, habenti fidem iubere, habere fiduciam? aut quid aliud fuisset hoc, quam habenti fidem iubere, habere fidem? Præterea fides potest esse cum hæsitatione quadam, cum beatus Iacobus ei, qui indiget sapientia, præcipiat, ut postulet eam cum fide, nihil hæsitans. fiduciam verò consequendi id quod creditur futurum, non potest habere, qui hæsitat, ergo fides non potest esse fiducia. Sed quia noui hæretici epistolam Iacobi negant, præbimus hoc ipsum autoritate Pauli, cum in epist. ad Roma. fidem Abraham explicat. cum enim dictum esset ei, Sic erit semen tuum, & quæ sequuntur, subiungit Apostolus: Et non est infirmatus fide, neque considerauit corpus suum emortuum, cum iam esset ferè centum annorum, & emortua vuluam Saræ: in repromissione autè Dei non hæsitauit diffidentia, (eodè verbo vsus est hic Paulus *ἀνεπίστος*, quo Iacobus,) sed confortatus est fide. Si non potuisset fides Abraham esse infirma, & habere admistam hæsitationem istam, quam dicit, quæ ad diffidentiam pertinet, qualis erat fides Petri, cum ei dixit Dominus: Modicæ fidei, quare dubitasti? non erat, cur sic Paulus fidem Abraham laudaret, quam exemplum fidei nostræ esse volebat: neque cur Dominus modicam fidem & dubitationem Petri notaret. Vbi enim simul cum fide fiducia est, non est ista dubitatio siue hæsitatio non quidem in credendo, alioqui fides non esset, sed nec in sperando. quæ hæsitatio non sinit firmum & fortem esse in fide, sed potius fidem debilitat, & infirmam ac paruam efficit, qualis in Abraham fuisset, si credens alioqui quod ei dictum ac promissum erat de semine multiplicando instar stellarum & arenarum, ad corpus tamen suum iam emortuum respe-

xiffet

*Demonstratio
distinctionis
fidei & fidu-
ciae, contra he-
reticos.*

Rom. 4.

xisset: sic enim fidutiam [ac spem certam non habuisset, sed potius metum, qui est (vt dixi) quodammodo spei contrarius. At non ad hoc respexit, sed potius ad infinitam Dei potestatem & fidelitatem, *πληροφορηθῆς*, id est, plenissimè sciens, credens, inquam, & fidutiam habens, quia quæcunq; promisit Deus, potens est & facere. Hæc est illa plenitudo fidei, cum qua iubet Apostolus accedere ad Dominum in episto. ad Heb. non enim dixit, *Heb. 10.* Accedamus cum fide, sed cum plenitudine fidei, vt planè intelligamus, non quicumque fidem habet, habere fidei *πληροφορίαν*, quia neque quicumque fidem habet promissioni, id est, promissionem credit veram esse, fidutiam promissionis habet & spem certam, dum aliquid confiderat, vnde metus existat.

Interpretatio testimonij Esaia, Nisi credideritis, non intelligetis: quod citauit Clemens in doctrina Petri, quo redarguitur, quod sinxerunt Magdeburgenses, fidem esse solam notitiam Symboli, in epistola Clementis. Item demonstratio ex duobus locis Pauli & Salomonis, quòd fides sine dilectione vim iustificandi non habeat, & qui talem vim soli fidei tribuit, negare eum gratiam Domini nostri, & ad legem seruitutis redire. Cap. 6.

Sed veniamus ad extremum testimonium scripturæ sanctæ in doctrina Petri de fide, citatum in epistola Clementis, quod est Esa. c. 7. Nisi credideritis, (inquit) non intelligetis. quod quidem cum non de sola notitia eorum, quæ credenda erant, accipi possit: consequens est, vt neque fides in doctrina Petri notitiam solam symboli significet, vt Magdeburgenses fingunt. Immo illud etiam hoc testimonio confirmabimus, non fidem solam esse, quæ iustificet, sed fidem credentis cum dilectione. Ergò postquam Rafin, victo Achaz, multos Iudæos transtulit Damascum, & Phaceas rex Israel magnam multitudinem Iudæorum occidit, & ducenta millia mulierum duxit captiua, vt est in 2. Par. c. 28. post hæc, inquã, elati superbia vterq; Rex, coniuratis animis, venerunt Hierusalem animo eam expugnandi, & funditus delendi. Quare cum in hoc secundo bello rex Iuda in maximo metu esset, nec vlla ratione intelligeret, quemadmodum periculum impendens effugere posset: adiit eum Esaias iussu Dei, vt metu eum liberaret, modò fidem verbis Dei habere vellet. at Rex noluit Prophetæ obedire, vt *Esa. 7.* metum deponeret, & Deo crederet inopinatam liberationem promittenti. Cum ergò signum simulatione religionis, quauis iussus, rex Achaz petere nollet, dixit propheta: Audite ergò domus Dauid, nunquid parùm est vobis, molestos esse hominibus, quia molesti estis & Deo meo? Propter hoc dabit Dominus ipse vobis signum: Ecce virgo concipiet, & pariet filium. Scilicet ad hoc signum, quod est pars symboli de filio Dei ex Virgine nato, retulit propheta, quod priùs quasi procemij loco dixerat, antequàm signum hoc, cuius fidem postulabat, daret: Nisi credideritis, non intellige-